

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue

Yhteistoimintasopimus työllisyysalueen perustamiseksi (sopimus kuntien yhteisestä toimielimestä)

1. Sopimuksen osapuolet

Sopimuksen osapuolia eli sopijakuntia ovat Sastamalan kaupunki (*vastuukunta*), Hämeenkyrön kunta, Ikaalisten kaupunki, Kihniön kunta, Parkanon kaupunki ja Punkalaitumen kunta (muut osapuolet).

2. Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaisesti 1.1.2025. Järjestämisvastuun saaminen edellyttää kunnan työvoiman määrän olevan vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (*työllisyysalue*) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi.

Muodostettavalla työllisyysalueella tarjotaan lähipalveluita uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava viimeistään 31.10.2023 työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoitus siitä, mitä järjestämisvastuusta sovitaan työllisyysalueen kuntien kesken. Ilmoitukseen tulee sisällyttää kuntien sopimus yhteisestä toimielimestä (tämä sopimus), työvoimapalveluiden järjestämissuunnitelma ja erillinen ilmoitus, jos ei halua vastaanottaa toimitiloja.

Läntisen Pirkanmaan oma työllisyysalue mahdollistaa oman alueen ja paikallisten työllisyys-, elinkeino- ja koulutuspalvelujen muodostaman ekosysteemin hyödyntämisen, lähipalvelujen tuottamisen ja demokraattisen päätöksenteon.

Tämä sopimus on kuntalain 52 §:n mukainen sopimus kuntien yhteisestä toimielimestä ja se koskee työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädettyjen työvoimapalveluiden järjestämisvastuuta. Tähän jäljempänä tarkemmin määriteltyyn yhteistoimintamalliin ja -sopimukseen sitoutuvat kunnat muodostavat edellä mainitun lain mukaisen yhteistoiminta-alueen eli *Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen*.

Kuntalain 51 §:n mukaisena vastuukuntana toimii Sastamalan kaupunki, joka toimii lain edellyttämänä työvoimaviranomaisena. Järjestämisvastuussa oleva vastuukunta vastaa kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaisesti palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Sen estämättä, mitä kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetään, järjestämisvastuussa oleva kunta voi sopia laissa tarkoitetun työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä noudattaen mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi (työvoimapalvelujen järjestämisestä annettu laki, 13 §).

3. Hallinnon ja päätöksenteon järjestäminen

Yhteistoiminta-alueen kuntalain mukaisena yhteisenä toimielimenä toimii Sastamalan kaupungin organisaatioon perustettava *työllisyyslautakunta*, joka toimii Sastamalan kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen alaisuudessa. Lautakunta hoitaa muiden sopijakuntien puolesta yhteistoimintasopimuksessa tarkoitetut kunnan työvoimaviranomaisen tehtävät noudattaen Sastamalan kaupungin hallintosääntöä ja muita sääntöjä, määräyksiä ja ohjeita.

Mikäli vastuukunnan hallintosääntömääräyksiä muutetaan siten, että ne vaikuttavat myös työllisyyslautakuntaan tai muihin työvoimaviranomaisiin, tulee vastuukunnan kuulla muita työllisyysalueeseen kuuluvia kuntia ennen päätöksentekoa.

Työllisyyslautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta huolehtii Sastamalan kaupunki.

Työllisyysalueen johtavana viranhaltijana ja esittelijänä toimii Sastamalan kaupungin hallintosäännön mukainen viranhaltija.

Työllisyyslautakunta voi sopia työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisestä sopimuksessa mainitulle toiselle osapuolelle kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Työllisyyslautakunnan tehtävänä on

- valvoa, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetyt tehtävät tulevat hoidetuksi asianmukaisesti ja vaikuttavasti
- seurata, ohjata ja valvoa toimintaa valtakunnallisten sekä työllisyysalueelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi
- valvoa, että toimintaa johdetaan tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti
- seurata toiminnan tuloksellisuutta ja talousarvion toteutumista
- päättää tehtävien ja toimivallan siirrosta sopijakunnille
- päättää palvelupisteiden perustamisesta työllisyysalueelle
- päättää ja vahvistaa viranomaisasiakkailta perittävät maksut.

4. Toimielimen kokoonpano ja jäsenten valitseminen

Työllisyysalueen palvelujen järjestämistä varten Sastamalan kaupunginvaltuusto asettaa sopijakuntien yhteisen työllisyyslautakunnan ja valitsee siihen jäsenet ja varajäsenet yhteistoiminta-alueen kuntien ehdotusten perusteella. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan vastuukunnan edustajista. Jäsenten valinnassa tulee ottaa huomioon tasa-arvolain vaatimukset.

Työllisyyslautakunnassa on viisitoista (15) jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä ja varajäsenistä valitaan kuusi (6) Sastamalasta, kolme (3) Hämeenkyröstä, kaksi (2) Ikaalisista, kaksi (2) Parkanosta, yksi (1) Punkalaitumelta ja yksi (1) Kihniöstä.

Jokaisella jäsenellä on käytettävissä äänestystilanteissa yksi ääni ja äänen mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

5. Otto-oikeus

Sastamalan kaupunginhallituksella on kuntalain 92 §:n mukainen otto-oikeus ottaa käsiteltäväkseen työllisyyslautakunnan päätös. Sopijakuntien kuntajohtajakokous voi päättää esittää otto-oikeuden käyttämistä. Tässä tarkoituksessa pidettävän kuntajohtajakokouksen kutsuu koolle Sastamalan kaupunginjohtaja, joka toimii myös kokouksen puheenjohtajana.

6. Työvoimapalvelut

Työvoimapalveluiden järjestämisessä otetaan huomioon työllisyysalueen kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet.

Muodostettavan työllisyysalueen sisälle voidaan muodostaa kahdesta tai useammasta kunnasta *vastuualue*. Työllisyyslautakunta voi siirtää toimivaltaa työllisyysalueen kuntiin tai vastuualueen yksittäiseen kuntaan erikseen määriteltyjen tehtävien osalta. Työllisyysalueelle perustetaan jokaiseen kuntaan tai vastuualueelle vähintään yksi palvelupiste valtiolta siirtyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työvoimapalvelut tuotetaan pääsääntöisesti *lähipalveluina* työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan tai vastuualueen toimesta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Ne palvelut, joita ei tuoteta lähipalveluina, tuotetaan *keskitettyinä palveluina* joko vastuukunnan tai toisen työllisyysalueen toimesta.

Työvoimapalvelut tuotetaan yhdenvertaisesti koko työllisyysalueella.

7. Valtiolta siirtyvä henkilöstö

Valtiolta kuntiin siirtyvä henkilöstö sijoittuu työllisyysalueelle siten, että he siirtyvät suoraan työllisyysalueen kuntien palvelukseen työvoimaviranomaisina tekemään laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) määritettyjä tehtäviä. Osa siirtyvästä henkilöstöstä keskitetään työllisyysalueelle vastuukunnan palvelukseen hoitamaan työllisyysalueen keskitettyjä tehtäviä tai palveluja ja osa siirtyy kuntiin.

Työllisyysalueelle siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka korvataan kunnille samassa suhteessa kuin siirtyvä henkilöstö.

Työllisyysalueella tavoitteena on noudattaa yhteneväistä henkilöstöpolitiikkaa työvoimapalveluja tuottavan henkilöstön osalta.

8. Talous ja kustannukset

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu muodostaa kunnille uuden valtionosuustehtävän, johon osoitetaan täysimääräinen rahoitus. Kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaisesti jokainen kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle.

1) Työttömyysetuudet

Jokainen sopijakunta vastaa sille kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksista.

2) Työvoimapalvelujen rahoitus

Yhteisen toimielimen talous on vastuukunnan vastuulla ja osa vastuukunnan talousarviota ja taloussuunnittelua. Työllisyyslautakunta tekee vastuukunnan valtuustolle esityksen yhteistoimintasopimuksen mukaisten tehtävien seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien vuosien taloussuunnitelmaksi.

Työllisyysalueen kirjanpidosta ja talouden hoidosta vastaa vastuukunta. Työllisyysalueella on vastuukunnan kirjanpidossa oma *tulosityksikkö*, jolla työllisyysalueen tuloja ja menoja seurataan.

Työllisyysalueen talousarvio laaditaan vastuukunnan talousarvion vuosikellon ja vastuukunnan antamien ohjeiden (talousarviokehys) ja periaatteiden mukaisesti. Talousarvio lähetetään työllisyysalueen kunnille lausunnolle ennen sen hyväksymistä. Talousarvion toteutumista seurataan neljännesvuosittain ja seurannasta vastaa työllisyyslautakunta.

Työllisyysalueen kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken toteutuneiden kustannusten perustella. Kustannusten jakomallissa pyritään selkeyteen, läpinäkyvyyteen ja ennustettavuuteen. Työllisyysalueen tukipalveluihin mm. tietohallintoon, tilastointiin ja tiedolla johtamiseen, viestintään sekä keskitettyjen tehtävien arkistointiin liittyvät kustannukset laskutetaan sopijakunnilta todellisten kustannusten mukaisesti. Vastuukunnan konsernihallinnon vyörytyseriä kohdistetaan työllisyyspalveluille samoilla aiheuttamisperiaatteilla kuin niitä kohdistetaan kaupungin toimialoille, vastuualueille ja toimintayksiköille.

Työllisyysalueen kaikki keskitettyjen ja yhteisesti tuotettujen työvoimapalveluiden välittömät ja välilliset järjestämiskustannukset kohdennetaan työllisyysalueen omalle tulosityksikölle. Tulosityksikön käyttötalouden toteutuneet kustannukset jaetaan sopijakunnille seuraavin jakoperustein:

- 1) Kustannuksista 50 prosenttia jaetaan sopijakuntien 18-64 -vuotiaiden asukasmäärän suhteessa. Lukuna käytetään talousarviovuotta edeltävän vuoden lopun (31.12.) työikäisten lukua.
- 2) Kustannuksista 50 prosenttia jaetaan sopijakunnittain työttömien (laaja käsite) määrän suhteessa. Suhdeluku lasketaan talousarviovuoden kuukausien keskiarvona.

Laskennassa käytettävät tilastot perustuvat valtiovarainministeriön vahvistamiin kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien laskentatekijöihin.

Edellä mainituista jakoperusteista voidaan poiketa niiden kustannusten osalta, jotka on mahdollista kohdentaa aiheuttamisperiaatteella sopijakuntakohtaisesti. Näistä sovitaan erikseen sopijakuntien kesken.

Sopijakunnat suorittavat vastuukunnalle määrätyn maksuosuuden kuukausittain. Vuoden lopussa tai viimeistään talousarviovuotta seuraavan vuoden alussa maksuosuudet tasataan vastaamaan toteutuneita kustannuksia. Vastuukunnalla on oikeus periä korkolain mukaista viivästyskorkoa, mikäli maksuosuuksia ei suoriteta ajallaan.

Vastuukunta raportoi taloudesta ja toiminnasta työllisyyslautakunnassa päätetyllä tavalla noudattaen vastuukunnan talouden vuosikelloa ja osavuositaksausten aikatauluja.

Mahdolliset investoinnit rahoitetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti sopijakuntakohtaisesti.

Työllisyysalueen valmistelu aiheuttaa kustannuksia jo ennen vuotta 2025. Valmistelun kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken asukasluvun mukaan. Vuosina 2023-2024 aiheutuvat valmistelukustannukset jaetaan sopijakunnille asukasmäärän suhteessa. Lukuna käytetään talousarviovuotta edeltävän vuoden lopun (31.12.) asukaslukua.

Työllisyysalueen toiminnan mahdollisen päättymisen jälkeen muodostuvat työllisyysalueen toiminnasta aiheutuneet kustannukset jaetaan sopijakunnille samalla tavalla kuin edellä mainitut valmistelun kustannukset.

9. Tietohallinto

Sopijakunnat vastaavat kuntien palvelukseen siirtyvän henkilöstön käyttämistä liittymistä sekä muista työvälineistä (mm. matkapuhelinliittymä, matkapuhelin, lisenssit, tietoliikenneyhteys työpisteelle sekä työasemakokonaisuus).

Työllisyysalueen työvoimapalvelujen tuottamisessa käytetään yhdenmukaisia tietojärjestelmiä.

Vastuukunta koordinoi sekä vastaa työllisyysalueen edellyttämien tietojärjestelmäratkaisujen hankinnasta sekä käyttöönotoista.

10. Asiakkailta perittävät maksut

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 6 §:n mukaan henkilöasiakkaille tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia.

Työnantajille tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 62 §:ssä tarkoitettua yhteishankintakoulutusta.

Viranomaisasiakkailta perittävät maksut määräytyvät työllisyyslautakunnan vahvistaman taksan mukaan. Maksujen perinnästä vastaa se, jonka toimivaltaan tehtävä tai palvelu kuuluu.

11. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Vastuukunta vastaa toiminnan valvonnasta ja raportoinnista sekä tekee vuosittain riskianalyysin.

Riskienhallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

12. Kiinteistöt (toimitilat), kalusto ja varusteet

Vastuukunta vastaa niistä toimitiloista, kalustosta ja varusteista, jotka liittyvät vastuukunnan tehtäviin. Näistä keskitettyihin tehtäviin tai palveluihin liittyvät kustannukset ovat sopijakunnille jaettavia kustannuksia.

Sopijakunnat vastaavat niistä toimitila-, kalusto- ja varustekustannuksista, jotka aiheutuvat niille siirrettyjen tehtävien osalta.

Työllisyysalueella ei ole sellaisia valtion toimitiloja, jotka siirtyvät sopijakunnille.

13. Asiakastietojen käsittely, asiakirjahallinta ja tietoturva

Asiakastiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan mukaan.

Työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) 123 §:n 3 momentin mukaan vastuukunta toimii yhteisrekisterinpitäjänä asiakkaidensa osalta. Vastuukunta vastaa toiminnasta syntyvien tietojen luovuttamisesta, arkistoinnista ja salassapidosta lukuun ottamatta KEHA-keskukselle kuuluvaa vastuuta ja sopijakunnille siirrettyihin tehtäviin liittyvää vastuuta.

Asiakirjahallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

Tietoturvan ja tietosuojan osalta noudatetaan vastuukunnan sääntöjä ja ohjeistuksia kokonaisuutena.

14. Ohjaus ja neuvottelumenettely

Vastuukunnan velvollisuutena on ohjata työllisyysalueen toimintaa siten, että työvoimapalvelut tuotetaan yhdenvertaisesti koko alueella.

Vastuukunta seuraa omalta osaltaan sopijakuntien vastuulle kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksia ja niiden muutoksia. Sopijakunnat neuvottelevat vastuukunnan johdolla tarvittaessa toimenpiteistä, joita merkittävät työttömyysetuuksien kustannusten muutokset vaativat. Sopijakunnilla on kuitenkin vastuu niille kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksista.

15. Vakuutukset ja vahingonkorvausvastuu

Vastuukunta huolehtii siitä, että työllisyysalueen toimintaan liittyvä vastuu- ja vakuutusturva on voimassa yhtäläisesti koko työllisyysalueella. Sopijakunnat ovat velvollisia huolehtimaan vastuu- ja vakuutusturvasta niiden tehtävien ja palveluiden osalta, joista toimivalta on siirretty.

Tämän sopimuksen mukaiset tehtävien hoitamisesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen vastuut määräytyvät vahingonkorvauslain perusteella. Työllisyysalueen vastuulla olevien keskitettyjen tehtävien ja palvelujen osalta vahinkojen kustannukset kirjataan yhteisiin kustannuksiin, jotka jaetaan kohdan 8 mukaisesti.

16. Toimivalta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Erytistoimivallan käyttöön ottamisesta ja sen edellytyksistä poikkeusoloissa tai normaaliolojen häiriötilanteissa on säädetty vastuukunnan hallintosäännössä.

17. Yhteistoimintasopimuksen muuttaminen ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimusta voidaan muuttaa yhteistoiminta-alueen kuntien valtuustojen yhtäpitävillä päätöksillä. Mikäli esim. yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) muuttuu tai merkittäviä muutoksia tapahtuu toimintaympäristössä tai järjestämislaissa, sopimusta voidaan tarkistaa. Sopijakunnat sitoutuvat neuvottelemaan sopimuksen tarkistamisesta viimeistään vuonna 2026 toimintaympäristön mahdollisiin muutoksiin liittyen.

Sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan kuntien välisillä neuvotteluilla. Mikäli yhteisymmärrykseen ei päästä, erimielisyydet käsitellään hallintoriita-asiana Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa tai, mikäli asia ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan, asia käsitellään Pirkanmaan käräjäoikeudessa.

18. Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Sopimus tulee voimaan, kun kaikki osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen osapuoli voi kirjallisesti irtisanoa sopimuksen omalta osaltaan päättymään kalenterivuoden alusta lukien ilmoittamalla siitä jokaiselle työllisyysalueeseen kuuluvalle kunnalle vähintään kaksitoista (12) kuukautta aikaisemmin. Sopimus päättyy irtisanomisen perusteella ainoastaan irtisanoutuneen osalta. Vastuukunnalla on oikeus irtisanoa sopimus yksittäisen sopijakunnan kanssa, mikäli sopijakunta olennaisesti rikkoo sopimuksen ehtoja eikä kohtuullisen ajan jälkeen korjaa tilannetta. Mikäli vastuukunta itse irtisanoutuu sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo tuolloin kaikkien muiden sopijakuntien välillä.

19. Muuta

Tähän Läntisen Pirkanmaan yhteistoimintamalliin ja -sopimukseen voi liittyä myös muita kuntia, esimerkiksi mikäli valtioneuvosto niin päättää. Tällöin muun muassa työllisyyslautakunnan kokoonpanoa tarkastellaan uudelleen.

Kuntien allekirjoitukset:

Sastamala kaupunki

Hämeenkyrön kunta

Ikaalisten kaupunki

Kihniön kunta

Parkanon kaupunki

Punkalaitumen kunta